

datum: 1 mei 2014

plaats: Amsterdam

Premiestaffel en Pensioenopbouw

Beschikbare premiereregeling in 2015? Premie hoeft niet omlaag bij overgang naar 3%- Staffel

Vanaf 2015 gaat de maximale fiscale pensioenopbouw flink omlaag: Nederlanders zullen fors minder geld opzij kunnen zetten voor hun oude dag in de tweede pijler. Maar voor beschikbare premiereregelingen is er een ontsnappingsroute zeggen enkele adviseurs.

'Er zijn maar weinig mensen die aan een fiscaal maximaal pensioen zullen komen' [Thinkstock]

Dankzij deze ontsnappingsroute mag de premie in 2015, ondanks de verlaagde maximale opbouw in het Witteveen kader, in totaal hoger zijn dan in 2014. De stap kan zowel door pensioenfondsen genomen worden, als door bedrijven in de vorm van een aanpassing in hun verzekerd contract. 'Een bedrijf kan verlaging van de maximale opbouw in 2015 natuurlijk aangrijpen om te bezuinigen op de pensioenen. Maar er zijn genoeg bedrijven die hun personeel gewoon hetzelfde bedrag aan evenveel pensioen willen blijven geven.

Dit is een uitstekende mogelijkheid daarvoor', zegt Eric Vlietman van pensioenadviesorganisatie Van Lanschot Chabot.

Overstappen

De stap die bedrijven en fondsen kunnen nemen, is overstappen van een zogenaamde 4%- staffel naar een 3%-staffel in hun verzekeringscontract of pensioenregeling. Dat werkt als volgt:

In een beschikbare premiereregeling (ook wel bekend als DC-regeling) is er geen opbouw van een pensioenaanspraak. Er wordt alleen een pot geld opgebouwd. Daarom heeft de Belastingdienst voor DC geen maximale opbouw vastgesteld, maar maximale premies. Dat zijn de premies die in theorie nodig zijn, om uit te komen op een kapitaal dat volstaat voor de inkoop van pensioen gelijk aan het maximale laatste of gemiddeld verdiende loon. Ongeveer 800.000 Nederlanders bouwt pensioen op in een DC-regeling, van wie ongeveer de helft bij verzekeraars en de helft bij pensioenfondsen.

Bij het berekenen van de maximale premie nam de fiscus traditioneel aan, dat bij de opbouw gemiddeld 4% rendement wordt gehaald en dat op de pensioendatum pensioen wordt aangekocht tegen een rekenrente van 4%. Maar die aannames zijn op dit moment niet meer houdbaar: Rekenrentes in DB-contracten tenderen eerder naar 3 à 2,5%. In 2009 introduceerde de Belastingdienst dan ook nieuwe maximale premiestaffels voor DC-regelingen, die uitgaan van 3% rendement en rekenrente.

Hogere premie

Uitgaan van een lager rendement levert uiteraard een verhoging van enkele procenten bij de maximale premie op. 'Wanneer bedrijven willen voorkomen dat ze personeel moeten korten op hun pensioenopbouw, dan raden we deze route van harte aan', zegt Vlietman. 'Dit is zeker het geval nu in 2013 de voorwaarden voor die staffel versoepeld zijn.'

Wij willen graag over op 3%-staffels in 2015', zegt ook Erwin Bosman van pensioenfonds StiPP (uitzendkrachten), een van de Nederlandse fondsen met een beschikbare premiereregeling. 'We zullen onze premie dan waarschijnlijk op vrijwel gelijk niveau kunnen houden.'

Als de verwachte 3%-premiestaffel in 2015 wordt vergeleken met de 4%-staffel uit 2014, dan blijkt de eerste namelijk voor iedereen onder de 55 fors hoger te zijn. Voor 55-plussers is hij ongeveer gelijk. Jongeren mogen in deze curve dus meer inleggen, ouderen evenveel. De totale premie kan dus hoger zijn, ook al is de 3%-staffel in 2015 gebaseerd op een lagere opbouw (1,875% bij middelloon) dan de 4%-staffel uit 2014 (2,15% bij middelloon).

Generatie-effect

Vlietman: 'Als een werkgever ervoor kiest om de totale premieafdracht gelijk te houden, wat vaak het geval is, zal je zien dat jongeren meer premie 'in de pot' krijgen en ouderen een klein beetje minder ten opzichte van 2014. Maar deze ouderen gaan er minder op achteruit, dan wanneer er vastgehouden zou worden aan de 4%-staffel. Over dit 'generatie-effect' moet de werkgever wel overleggen met de werknemers.'

Sommige partijen zien het generatie-effect als een voordeel. 'Wij hebben een jonge populatie. Voor ons is het prettig dat er in de 3%-staffel relatief meer premie betaald kan worden door jongeren', zegt Bosman van het fonds voor uitzendkrachten.

De regeling heeft ook een potentieel nadeel. Er wordt vaker en strenger getoetst of het DC-pensioen niet te hoog uitkomt. 'Tot 2013 waren de toetsen administratief zo complex, dat de meeste verzekeraars en uitvoerders zich er niet aan waagden. Inmiddels is het systeem wel werkbaarder, maar nog steeds ingewikkeld', zegt Tim Burggraaf, DC-specialist bij Mercer.

Maximum pensioen

Zo mag het uiteindelijke pensioen minder hoog uitkomen dan bij de 4%-staffel, waarschuwt Paul Lavrijssen, adviseur bij Aegon Adfis. 'Daar mocht het maximaal 100% van het laatstverdiende loon zijn.' Bij de 3%-staffel wordt gekeken of het uiteindelijke pensioen niet hoger is dan bij een fiscaal maximale eind- of middelloonregeling: een complexere vergelijking.

Daarnaast zijn er ook tussentijdse toetsen, zoals bij waardeoverdracht of emigratie, die

bij een 4%-staffel niet nodig zijn. Mocht het pensioen toch hoger uitvallen dan het fiscaal maximum, dan vervalt het bovendien aan de verzekeraar of het pensioenfonds. Bij de 4%-staffel krijgt de deelnemer het terug. De deelnemer moet hierover dan wel nog inkomstenbelasting betalen. Vlietman: 'Je winstkansen zijn afgetopt. Bedrijven moeten dit dus goed overleggen met hun personeel.'

Bovenmatigheid

Hoe groot is nu de kans dat de verzekeraars een surplus in hun zak steken? Aegon is daar niet op uit, zegt Lavrijssen. 'Als de uitkering in eerste instantie bovenmatig blijkt, dan zijn er diverse mogelijkheden, die we altijd proberen te benutten. Je mag een uitkering aankopen met 3% gegarandeerde indexatie. Daar kun je flink wat budget in onderbrengen. En we kunnen nog kijken of er nog salariscomponenten zijn waar geen pensioenpremie over is afgedragen. Die mag je meenemen bij het berekenen van de fiscale ruimte.'

Al met al kan bovenmatigheid een probleem worden als er, grofweg, meer dan 6% gemiddeld rendement gemaakt wordt, schat Lavrijssen. 'Het surplus ben je dan kwijt. Hoe groot deze kans is? De laatste jaren kwam je er niet aan. Voor de verre toekomst durf ik het niet te zeggen.'

Eric Bot van Zwitserleven durft het wel. 'De kans dat je boven die 6% komt, schat ik niet zo groot. Er zijn maar heel weinig mensen die aan een fiscaal maximaal pensioen zullen komen.'

Volgens Vlietman (Van Lanschot Chabot) is de kans op bovenmatigheid zelfs nog kleiner. 'Volgens ons kom je daar pas bij 6,5 a 6,75% rendement aan. En dat is netto, dus zonder kosten. Bruto moet je 7% halen. Dus 40 jaar lang zo'n rendement, ik geef het je te doen. Met aandelen kan het voorkomen, maar de meeste DC-regelingen gaan op latere leeftijd naar risicomijdend beleggen en dan duik je doorgaans ver onder die 6,75%.' Een hele hoge rentestand op pensioendatum, kan ook tot bovenmatigheid leiden. 'Maar de meeste contracten bevatten renteafdekking', zegt Vlietman. 'Dus een hogere rente leidt automatisch tot minder rendement. Tegen de tijd dat je pensioneeert, zal de levensverwachting ook wel weer gestegen zijn en ook dat geeft weer ruimte.'

Luxeprobleem

'Tot slot: een eventuele bovenmatigheid lijkt ons een luxeprobleem. Je bent pas bovenmatig als je dus een fiscaal maximaal pensioen hebt met ook nog een 3% gegarandeerde indexatie. Het is dan jammer van het surplus, maar je hebt dan wel een dijk van een pensioen', meent Vlietman. Wellicht kan bij een tussentijdse toets nog bovenmatigheid optreden? Vlietman: 'Dat kan, als je bijvoorbeeld 3 jaar opbouw hebt met hele goede rendementen. Maar voor zulke korte perioden mag je ook meer rendement hebben. Om de toegestane 3% indexatie aan te kopen, moet je 37% extra

kapitaal hebben. Om zoveel extra kapitaal in korte tijd op te bouwen, heb je een groter jaarlijks rendement nodig, iets van 15%.'

Populairder

Al met al, verwachten adviseurs, gaat de 3%-staffel populairder worden. 'In 2014 hadden we er ook al naar gekeken, maar toen kon onze uitvoerder het nog niet afhandelen. In 2015 willen we graag die staffel hebben', zegt Bosman. 'We gaan hier onze klanten dit jaar actief op wijzen', zegt Vlietman. 'Ik verwacht zeker dat het populairder wordt in 2015. We raden het ook echt aan, met 4%-staffels bouw je in feite gewoon te weinig op', meent Burggraaf. 'Zo heb je dus bij DC-regelingen geen lagere premies in 2015. Dat kan wel gevolgen hebben voor de beoogde bezuiniging in 2015. Maar goed, voor DB-regelingen zal de premie waarschijnlijk ook nauwelijks dalen.'

Ontsnappen DC-regelingen dan aan de opbouwverlaging in 2015? Worden ze voorgetrokken ten opzichte van DB?

In principe niet, want het pensioen mag nog steeds niet hoger uitkomen dan middelloon of eindloon. De kans dat dit fiscaal maximale pensioen gehaald wordt, stijgt alleen wel. 'In feite wordt met de 3%-staffel alleen een achterstand ingehaald ten opzichte van DB', meent Vlietman. 'Een verzekerde regeling kan gebaseerd zijn op 2,5% of zelfs 2% rendement en rekenrente. En dan zit er ook nog een vergoeding in de premie voor het feit dat je een garantie hebt. Die premie is dus veel hoger dan bij een 4% of een 3% staffel. En dat vindt de Belastingdienst helemaal geen probleem.'